

Thorvald Stoltenberg, president i Norges Røde Kors:

Røde Kors-emblemet må ikke misbrukes

Dessverre finnes det eksempler på at tannlegekontorer i landet bruker Røde Kors-emblemet som symbol. Denne bruken er lovstridig og svært uheldig fordi det er med på å undergrave respekten for Røde Kors-emblemet som beskyttelsessymbol i krig og konflikt. Røde Kors ber om at tannleger som bruker det røde korset som symbol, umiddelbart endrer dette.

Røde Kors er en internasjonal humanitær hjelpeorganisasjon som er grunnlagt ut fra ønsket om upartisk å bringe hjelp til slagmarkens sårede. Organisasjonens formål er å beskytte liv og helse og å sikre respekt for enkeltmennesket. Røde Kors yter hjelp uten hensyn til nasjonalitet, religiøs eller politisk overbevisning. Det sentrale mål er å komme hurtig til hjelp der nøden er størst. For å nå dette målet må Røde Kors ha tillit.

Røde Kors' emblem er et rødt kors på hvit bunn. Dette er blant de mest kjente symbolene i verden. Mange vil identifisere korset med hjelpearbeid i krigs- og katastrofeområder i utlandet. Emblemet tjener to hensikter: Som beskyttende merke for sanitetspersonell i krig, og i fredstid for å vise at en person eller en gjenstand er knyttet til Røde Kors-bevegelsen.

Anvendelse av emblemet

Bruken av det røde korset er regulert i Genève-konvensjonene og statene er forpliktet til å vedta nasjonal lovgivning for å beskytte det røde korset. Denne beskyttelsen finner vi igjen i den norske alminnelige straffelovens § 328 som bl.a. gjelder misbruk av det røde korset.

Videre har det internasjonale Røde Kors gitt ut et regelverk av 1991 som regulerer nasjonalforeningenes bruk av det røde korset.

Bruken av emblemet i beskyttende

hensikt gjelder i væpnede konflikter, og er regulert av Genève-konvensjonene. I krig skal sanitetspersonell (for eksempel leger og sykepleiere) og utstyr (for eksempel sykehus, hospitalskip og ambulanser) som er merket med et rødt kors eller en rød halvmåne respekteres og beskyttes. Grovt misbruk av emblemet i krigstid regnes som en krigsforbrytelse.

I fredstid

Bruken av det røde korset er sterkt regulert i fredstid. Emblemet fungerer da i alt hovedsak som et merke på at personer og gjenstander tilhører Røde Kors-bevegelsen. Det er først og fremst de nasjonale Røde Kors-foreningene som kan bruke emblemet. De må bruke emblemet i henhold til deres nasjonale bestemmelser, men er også underlagt regelverket fra 1991. Bruken av emblemet kan bare skje dersom det er i overensstemmelse med de grunnleggende prinsipper som Røde Kors arbeider etter. Emblemet skal i regelen alltid benyttes sammen med navnet eller initialene til nasjonalforeningen, for eksempel Norges Røde Kors.

Som unntak, og som et beredskapsiltak, blir de sykehus og ambulanser som skal brukes i krig merket allerede i fredstid. Forsvaret får også bruke det røde korset på sin sanitetstjeneste i militære øvelser. Videre *kan* ambulanser og førstehjelpsstasjoner bruke emblemet som et synliggjørende symbol hvis de gir gratis behandling og dersom den nasjonale Røde Kors-foreningen har autorisert slik bruk.

Eksempler på misbruk

Urettmessig bruk av det røde korset vil oftest være av kommersiell natur. Regelverket gir som tidligere beskrevet svært snevre grenser for bruk av det røde korset av tredjeparter. Det vil også være misbruk dersom personer som er berettiget til å bruke emblemet, bruker

det til formål som ikke er i overensstemmelse med bevegelsens prinsipper.

I følge reglene får man heller ikke bruke imitasjoner eller symboler som til forveksling likner Røde Kors-emblemet. Vi anser at det gjelder alle røde kors eller røde kors-liknende symboler, uansett bakgrunn. I det internasjonale regelverket er imitasjoner som lett kan bli forvekslet med det røde korset betraktet som misbruk. En liknende formulering finner vi i den norske alminnelige straffelovens § 328.

Emblemet beskyttende effekt må bygges opp i fredstid. Det kan være for sent å bekjempe misbruk av emblemet når en konflikt er i gang. Å forebygge imitasjon og urettmessig bruk vil kunne sikre at konfliktens ofre ikke er overlatt til sin skjebne og at de som kommer for å hjelpe oss har den beskyttelsen de trenger for å gjøre jobben sin. Derfor er spørsmålet om bruk av imitasjoner ikke bare et rent tolkningsspørsmål. For å utføre den spesielle rolle og mandat Røde Kors er tildelt er bevegelsen avhengig av tillit. Emblemet til Røde Kors er kjernen i den humanitære aktivitet og skal beskytte både ofrene og hjelperne. Norges Røde Kors vil med dette takke for at Den norske tannlegeforeningen vil hjelpe oss med å hindre at dette emblemet ikke misbrukes.